

keppi ja porkkana

Valtiosektorin tiedote 4/2013

TÄSSÄ NUMEROSSA

- **Työllisyys- ja kasvusopimus tuli ja meni**
- **Valtion virka- ja työehtosopimus kaudelle 2014–2017**
- **Virkanimityksestä ei valitusmahdollisuutta**
- **Yt-neuvotteluja virastoissa**

PÄÄKIRJOITUS

Työllisyys- ja kasvusopimus tuli ja meni

Ei ollut valtion uuden virka- ja työehtosopimuksen allekirjoitukset edes ehtineet kunnolla kuivua, kun valtiotyönantaja jo ilmoitti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n yhteistoimintaneuvottelujen aloittamisesta 115 henkilön vähentämiseksi. Yhteistoimintaneuvotteluiden ajoitus on käsittelemättömän, sillä juurihan solmittiin työmarkkinoita vakauttava työllisyys- ja kasvusopimus. Työllisyyden tukemisen sijaan valtio siis irtisanoo omia osajajiaan. Ei siten luoda uuden kasvun eväitä. Ylipäätään THL:n yhteistoimintaneuvotteluiden ajoituksen ajankohta tarkoittaa sitä, että työllisyys- ja kasvusopimuksen henkeä on rikottu ja valtion työntekijät muuallakin kuin THL:n palveluksessa on petetty.

Valtion työnantajarooli ja maine kärsivät varsin kovan kolauksen, kun työllisyys- ja kasvusopimuksen käytännön toteuttaminen on kaikkea muuta kuin työllistävää. Valitettavaa on, että tämäkään yhteistoimintaneuvottelu ei yksin riitä. Kaikille hallinnonaloille on tulossa ensi vuonna tiukennuksia, mikäli mennään tällä valtiovarainministeriön valitsemalla linjalla. Käynnissä on säästöjen lisäksi lukuisia ”kehittämis” hankkeita, kuten KEHU eli keskushallinnon uudistushanke, jonka tavoitteena on muodostaa valtioneuvostosta toiminnallisesti ja taloudellisesti nykyistä yhtenäisempi rakenteellinen kokonaisuus seuraavasta hallituskaudesta 2015 alkaen. Tämäkään hanke tuskin osoittautuu millekään osapuolelle hyväksi tai edes säästöjä tuottavaksi.

Valtion keskeisenä kilpailukytekijänä ovat asiantuntijatehtävissä olleet mielenkiintoiset työn sisällöt sekä turvalliset työ- ja virkasuhteet. Johto- ja asiantuntijatehtävissä valtio ei edelleenkään pysty kilpailemaan palkalla. Käsitys valtiosta luotettavana työnantajana romuttuu täysin, jos nyt suunnitteilla olevat leikkaukset toteutetaan. Valtio tulee menettämään lähivuosina joukon parhaita asiantuntijoitaan, sillä he tuskin sietävät jatkuvaa säästöjen ja yhteistoimintaneuvotteluiden uhkaa. Valtiotyönantaja ei voi jatkaa näin. Työnantajapolitiikka vaatii onnistuakseen edes jossain määrin myös palkansaajapuolen kuuntelemista. Nyt ollaan lähellä rajaa, jonka ylityttyä ei paluuta enää ole.

Edunvalvontajärjestöjen näkökulmasta tuleva vuosi ei tule antamaan meille kovasti toivottua työelämän rauhaa, mutta toivottan silti kaikille teille jukolaisille

Rauhaisaa Joulun aikaa !

Jorma Tilander

Toiminnanjohtaja, Lakimiesliitto
Valtion neuvottelukunnan puheenjohtaja,
JUKO

Valtion virka- ja työehtosopimus kaudelle 2014–2017

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n hallitus hyväksyi kokouksessaan 25.10.2013 yksimielisesti valtiosektorilla saavutetun neuvottelutuloksen ja sopimus allekirjoitettiin valtion työmarkkinalaitoksen kanssa marraskuun alussa. Julkisen sektorin ja erityisesti valtion sopimusneuvotteluja rasitti loppumetreille saakka kysymys palkankorotusten jakotavasta. Loppujen lopuksi neuvotteluissa päädyttiin toteuttamaan palkankorotukset työntekijäpuolen esittämällä tavalla suoraan peruspalkkoihin, jolloin tehdyt korotukset heijastuvat myös virka- ja työehtosopimusten mukaisiin liisiin.

Sopimuskausi ja palkankorotukset

Valtiolla sopimuskausi on 1.4.2014 – 31.1.2017. Sopimuskauden ensimmäinen jakso päättyy 31.1.2016 ja toinen 31.1.2017. Virastokohtaiset sopimukset uudistuvat suoraan keskustason sopimuksen myötä. Palkkoja korotetaan 1.8.2014 alkaen yleiskorotuksella, jonka suuruus on 20 euroa kuukaudelta ja 1.8.2015 alkaen yleiskorotuksella, jonka suuruus on 0,30 prosenttia. Sopimusjakson 1.2.2016 – 31.1.2017 palkantarkistuksista sovitaan viimeistään 30.6.2015 mennessä.

Keskusjärjestöjen tekemän kasvu- ja työllisyys sopimuksessa toisen vuoden

yleiskorotus on 0,4%. Valtiolla 0,1% käytettiin vuosilomakarensin poistamiseen. Jos vuosilomalla sairastui, ensimmäiset seitsemän päivää kuuluivat aikaisemmin omavastuun piiriin. Nyt sairaustapauksen sattuessa vuosilomaa saa siirtää heti myöhemmin pidettäväksi ja tämä koskee kaikkia vuosilomapäiviä. Työnantajalle tulee kuitenkin toimittaa lääkärintodistus tai muu luotettava selvitys.

Tehtäväkohtaisten palkanosien taulukoita sekä henkilökohtaisia palkanosia, kokemusosia ja muita suhteessa taulukopalkkaukseen määräytyviä palkanosia tarkistetaan yleiskorotuksia vastaavasti. Virkamiesten euromääräisinä vahvistettuja tai sovittuja kuukausipalkkoja ja tuntipalkkaisten virkamiesten tuntipalkkoja tarkistetaan keskustason virka- ja työehtosopimuksen 6 §:ssä tarkoitettuihin yleiskorotuksiin. Niitä euromääräisiä palkanlisä- ja lisäpalkkioita, joita on ennestään voimassa olevien virka- ja työehtosopimusten tai vakiintuneen käytännön perusteella tarkistettava yleiskorotuksiin, korotetaan 1.8.2014 alkaen 0,73 prosentilla.

Eräitä keskeisiä tekstimuutoksia

Jokaisella virkamiehellä ja työntekijällä on jatkossa sopimukseen perustuva oikeus vuosittaisten kehityskeskustelujen käymiseen osana hyvää johtamista ja esi-

miestyötä. Ikääntyneiden työntekijöiden kohdalla kehityskeskusteluissa tulee myös käydä läpi työuran pidentämistä tukevia toimenpiteitä vähintään viisi vuotta ennen arvioitua eläkkeelle jäämistä tai heidän täytettyään 58 vuotta.

Virkamiesten sairasajan palkkaa maksetaan enää vain vuoden ajalta, kuten työehtosopimussuhteisilla aiemminkin on tehty. Muutos astuu voimaan siten, että 1.4.2015 yli vuoden sairastaneelle ei enää palkkaa makseta. Vanha etuus säilyy kuitenkin työtaturman, ammattitaudin ja väkivaltatilanteiden osalta.

Työaikasopimuksen 6§a kohdassa tarkoitettua vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja virkamiehen kanssa sovittavaa pidentettyä työaika ei tule ottaa käyttöön heti palvelussuhteen alusta eikä työaika ole mahdollista sen avulla pidentää kuin enintään 12 kuukauden ajaksi kerrallaan. Pidentetyltä työajalta maksetaan pidentämisestä vastaava lisäpalkka.

Matkakustannusten korvaussopimuksen päällekkäisyyksiä karsittiin ja soveltamisohjeet laitettiin kunkin pykälän perään. Näin pyrittiin parantamaan sopimuksen luettavuutta. Sopimuksen sisältö ei muuttunut. ■

Petri Toivainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

*Keppi ja Porkkana
toivottaa lukijoilleen
Rauhallista Joulua
ja Hyvää Uutta Vuotta!*

Virkanimityksestä ei valitusmahdollisuutta

Virkamieslain virkamiehen valitusoikeutta koskevat säännökset muuttuivat 1.4.2013 alkaen. Pääsäännön mukaan virkamiehellä on oikeus valittaa häntä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeutta on kuitenkin rajoitettu eikä valittaa edelleenkään voi esim. virkanimityspäätöksistä.

Kelpoisuus virkaan

Perustuslain 125 § on säädetty, että yleiset nimitysperusteet virkaan ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Virkaan nimitettävän henkilön yleisistä kelpoisuusvaatimuksista – kansalaisuudesta, iästä ja kielitaidosta – säädetään valtion virkamieslaissa (6–8 §). Erityisistä kelpoisuusvaatimuksista on virka- tai nimikekohtaisia säännöksiä virastoja koskevissa laeissa tai virastojen hallintoasetuksissa. Näitä ovat esimerkiksi vaadittava koulutus tai tutkinto, tehtävien edellyttämä kokemus tai perehtyneisyys viran tehtävälleen sekä käytännössä osoitettu johtamistaito.

Säädettyjen kelpoisuusvaatimusten lisäksi voidaan henkilöltä edellyttää muita lisävalmiuksia ja henkilökohtaisia ominaisuuksia, jotka edesauttavat virkatehtävien menestyksellistä hoitamista. Tällaiset lisävalmiudet ja henkilökohtaiset ominaisuudet tulee mainita viranhakuilmoituksessa ja niiden täytyminen tulee ottaa huomioon nimitysharkinnassa.

Nimityspäätöksen perustelevinen

Hallintolain 45 §:n mukaan hallintopäätös on perusteltava ja perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Käytännössä virkanimityksissä perustelut muodostuvat nimitysmuistiossa esitetystä hakijakohtaisesta pätevyysarvioinnista ja viranhakijoiden välillä tehdystä ansiovertailusta ja näiden perusteella tehdyistä johtopäätöksistä.

Nimitysmuistion merkitys

Valtiovarainministeriön virantäyttöä koskevan ohjeen mukaan nimitysmuistiossa on todettava viran avoimeksi tulo, virkaa koskeva nimittämismenettely sekä viran kelpoisuusvaatimukset. Muistiossa on selostettava virkaan kuuluvat tehtävät ja hakumenettely.

”Ansoituneimman hakijan osoittamiseksi muistiossa vertaillaan hakijoiden ansiot. Vertailu tehdään yleisten nimitysperusteiden, kelpoisuusvaatimusten ja virkaan kuuluvien tehtävien asettamien muiden vaatimusten perusteella tarkastelemalla hakijoiden koulutusta, työ- ja muuta kokemusta sekä muita ansioita.”

Muistiossa tulee erityistä huomiota kiinnittää hakijoiden ansioiden tasapuoliseen selostamiseen ja niiden objektiiviseen vertailuun. Lisäksi edellytetään, että muistiosta käy ilmi, millä perusteilla virkaan ehdotettava henkilö on siihen ansioitunein ja miten perustuslain, valtion virkamieslain ja tasa-arvolain vaatimukset täyttyvät. Nimitysmuistiosta ilmenevillä tiedoilla voi olla merkitystä työhönottoon liittyvää tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain noudattamista selvittäessä.

Virkanimityksistä on kantelumahdollisuus

Virantäytöstä valtiolla ei siis voi valittaa. Virkaa hakenut henkilö voi kuitenkin tehdä nimittävän viranomaisen menettelystä kantelun oikeuskanslerille tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. Kanteluasiassa annettava päätös perustuu nimittämisasiakir-

joihin, joista juuri nimitysmuistiolla on suuri merkitys.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen on päätöksessään 17.6.2013 katsonut, ettei kantelun kohteena olevan asian nimitysmuistiossa oltu esitetty hakijoiden ansioiden vertailua perustuslaissa eikä VM:n ohjeessa edellytetyllä tavalla. Nimityspäätös ei myöskään ollut täyttänyt hallintolaissa säädettyjä päätöksen perusteluille asetelluja vaatimuksia.

Virkaa hakeneiden tulee voida tutustumalla nimitysmuistioon perehtyä nimityspäätöksen perusteluihin. Nimitysmuistio toimiikin hakijoiden oikeusturvan takeena ja muistio on myös tärkeässä roolissa arvioitaessa jälkikäteen nimityksen lainmukaisuutta.

Oikeuskansleri tai oikeusasiamies voi mm. kiinnittää virkanimityspäätöksen tehneiden huomiota havaitsemiinsa virheisiin ja kehottaa jatkossa korjaamaan menettelyssä ilmenneitä puutteita. Heillä ei kuitenkaan ole toimivaltaa purkaa tai oikaista viranomaisen tekemään nimityspäätöstä. ■

Pia Hiltunen

Asiamies

Tekniikan akateemiset TEK

Yt-neuvotteluja virastoissa

Huoli huomisesta jatkuu yt-neuvottelujen päätyttyäkin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen JUKOlaisen pääluottamusmiehen **Timo Sinervon** mieli on matalalla työnantajan antaman yt-neuvotteluesityksen jälkeen. Yt-kutsua osattiin odottaa, mutta sadan työpaikan vähennystarve tuntuu käsittämättömältä. Talon noin 1 300 työntekijästä noin 650 on akavalaisia.

– Ihmiset ovat kauhuissaan. Jopa ne, jotka eivät ole neuvottelujen kohteena, mieltävät, kannattaako taloon enää jäädä. Kilpailuetuna valtiolla on ollut tähän asti työn sisältö ja suhteellisen turvallinen työpaikka. Kun tämä etu on kadonnut, eikä palkoilla kyetä kilpailemaan, millä valtio enää houkuttelee työntekijöitä, Timo Sinervo kysyy.

Neuvottelujen tavoitteena on hakea seitsemän miljoonan euron säästöjä, jotta THL:n toiminta saataisiin sopeutettua 2014–2015 budjettileikkauksiin. Leikkauksia on tulossa myös vuosien 2016–2017 budjetteihin.

THL:ssä on eletty kädestä suuhun jo pitkään. Laitoksessa on ollut 5–6 yt-neuvottelut, noin 130 ihmistä on joutunut lähtemään. Budjettirahoitus on vähentynyt 1–2 miljoonaa euroa vuosittain. Samanaikaisesti ulkopuolisen tutkimusrahan saaminen on vaikeutunut.

– Meidänkin on osallistuttava säästötalkoisiin, mutta tämä on turhan reipas tahti. On oikeasti mietittävä, pystymmekö huolehtimaan lakisääteisistä veloitteistamme. Meillä on Suomen mittakaavassa erikoisosaamista, jota ei löydy muualta. Ei tätä toimintaa saa rapauttaa.

Yt-neuvottelut päättyvät joulun jälkeen. Sinervo toivoo, että väenvähennyksissä päädyttäisiin mahdollisimman keveisiin ja joustaviin keinoihin.

– Joka tapauksessa tämä on monelle perheelle katastrofi, Timo Sinervo sanoo yli 10 vuoden pääluottamusmiehestin, useiden yt-neuvottelujen ja fuusion kokemuksella.

Elämä jatkuu yt:n jälkeenkin

Valtiokonttorin JUKOlaisella pääluottamusmiehellä **Helena Kanervolla** ei ollut Sinervon pitkää yt-neuvottelukokemusta apunaan, kun heidän kohdalleen osui historian ensimmäiset yt-neuvottelut tänä kesänä.

Vähennystarpeeksi ilmoitettiin ensimmäisenä 70 henkilötyövuotta. Lopulta vain 17 menetti työpaikan ja neljä osaaikaistettiin. JUKOlaisia irtisanotuista oli kahdeksan.

– Hienoa, että irtisanottavien määrä laski näin paljon. Olisi kuitenkin ollut mukavampi, että neuvotteluissa olisi lähdetty liikkeelle realistisemmista määristä. Yt-neuvottelujen alkaminen ylipäätään oli valtiokonttorilaisille todellinen shokki. Oltiin tuudittauduttu siihen, että lisäbudjetista löytyy jatkossakin rahoitusta, Kanervo sanoo.

Kanervo myöntää, että Valtiokonttorin toiminnassa on tehostamisenkin varaa. Syytä tästä ei voi pistää kuitenkaan vain työntekijöiden niskoille. Talon 510 työntekijästä 160 on akavalaisia.

– Henkilöstö ei hyväksy, että samaan aikaan kun ihmisiä irtisanotaan, palveluja ostetaan ulkopuolelta.

Kanervo pelkää, että vähennyksiä voi olla tulossa jatkossakin valtion kireän taloustilanteen vuoksi.

– Olemme silloin valmiimpia myös neuvottelijoina. JUKOlta toivon konkreettista rautalankamallia, mitä kaikkea neuvotteluissa pitää ottaa huomioon ja kuinka toimia eri tilanteissa. Meitä oli onneksi neuvotteluissa JUKOn lisäksi myös Pardian ja JHL:n edustajat. Voimien yhdistäminen oli ehdoton juttu.

Työkaverin menettäminen on kova pala, työpaikan menettäminen sitäkin kovempi. Valoakin näkyi.

– Syksyllä irtisanotuista JUKOlaisista ainakin yksi on jo löytänyt uuden työpaikan valtion Heli-järjestelmässä olleen virkajärjestelmän kautta, Helena Kanervo iloitsee. ■

Leena Filpus Teksti

Tiedotetta julkaisevat:

Agronomiliitto

Mari Raininko, asiamies
Puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
mari.raininko@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Kalevi Juntunen, asiamies
puh. 0201 235 351, 040 582 2780
kalevi.juntunen@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Driftengejörnsförbundet i Finland, DIFF

Kristina Morberg, t.f. verksamhetsledare
Tfn. (09) 4767 717
kristina.morberg@diff.fi
www.diff.fi

Luonnontieteiden Akateemisten Liitto LAL

Jari Lehto, toiminnanjohtaja
puh. (09) 2511 1661, 0400 667 045
jari.lehto@luonnontieteilijat.fi
www.luonnontieteilijat.fi

Metsänhoitajaliitto

Tapio Hankala, toiminnanjohtaja
puh. (09) 6840 8112
tapio.hankala@metsanhoitajat.fi
www.metsanhoitajat.fi

Suomen Ekonomiliitto SEFE

Tuomas Viskari, asiamies
puh. 0400 4582 36
tuomas.viskari@sefe.fi
www.sefe.fi

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, neuvottelupäällikkö
puh. 050 587 3528 ja 09 8561 0328
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Riitta Saikkonen-Heinonen, pääsihteeri
puh. (09) 6122 9177, 040 579 1513
riitta.saikkonen@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Katariina Tirri-Nuotto, työsuhdelakimies
puh. 0201 55 8810
katariina.tirri-nuotto@tral.fi
www.tral.fi

Uusi Insinööriliitto UIL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@uil.fi
www.uil.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. (09) 622 68510, 0400 488 516
arja.varis@ykl.fi
www.ykl.fi

Toimitus:

Arja Varis, Ympäristöasiantuntijoiden Keskusliitto

arja.varis@ykl.fi, puh. 0400 488516

Osoitelähde: jäsenliitot